Maastricht in Beeld

Kaarten & plattegronden

59-1

mei 2024

Kaarten & plattegronden van Maastricht deel 1

Er zijn in de loop van ruim vier eeuwen diverse kaarten gemaakt waar Maastricht op staat. Niet alleen van de stad zelf, maar ook van de wijde omgeving omdat die om politieke of militaire redenen nauwkeurig in beeld moest worden gebracht. De kaarten waren ook bedoeld voor het publiek om een reisroute op te kunnen uitstippelen.

Er zijn drie soorten kaarten.

1. de plattegronden. De stad en omgeving zijn twee dimensionaal afgebeeld op een vel papier, we kijken recht omlaag;
2. de panorama's. Ook twee dimensionaal, maar nu in vogelperspectief;
3. de maquettes, drie dimensionale kaarten. In Frankrijk noemt men ze *plans reliefs*, reliëfkaarten.

In de magazines laat ik een aantal van de belangrijkste kaarten zien. En een enkele maquette. Zo krijgen we een prachtig beeld van de stad door de eeuwen heen. Ook komt er wat van de ontwikkelingen van de cartografie, het kaartenmaken, aan bod.

Het aantal kaarten was zo groot, dat ik er drie magazines van moest maken. Deel 1 van 1575 tot 1703, deel 2 van 1745 tot 1828, deel 3 over de rest. Op de voorpagina zien we een fragment van de kaart van Braun & Hogenberg, de Brusselsepoort. Links is een fragment van de kaart van John Scott.

Inhoud

1575	Braun en Hogenberg
1580	Mario Cartaro en Pierre Le Poivre
1587	Simon de Bellomonte
1632	Fredrik Hendrik de Stedendwinger
1652	Blaeu
1673	John Scott
1703	Jan van Call (II)

Bronvermelding

De afbeelding rechts is uit Simon de Bellomontes panorama, zie verderop. Op een wolk, in een omsloten tuin, zit de Stedenmaagd. Ze heeft het schild met de ster van de stad op haar schoot. En ze houdt twee wapenschilden op. Die symboliseren de tweeherigheid. Links het schild van de prinsbisschop van Luik, rechts dat van de hertog van Brabant.

De omsloten of omheinde tuin (*hortus conclusus*) is een beeld uit het christendom, de Mariaverering. Deze omheining is gemaakt van gevlochten wilgentenen en is bedoeld om onbevoegden buiten te houden en dat wat binnen is te beschermen. Zo staat de hortus conclusus ook symbool voor de ommuurde vestingstad. Verder zien we de wapens van de prins-bisschop van Luik en de hertog van Brabant.

Het was in oude kaarten vaker gebruikelijk om mensen en andere figuren ter versiering af te beelden. Vaak personificaties, religieuze of mythologische voorstellingen.

In de kaart van Braun en Hogenberg op de volgende pagina zien we beide schilden terug.

MAESTRICHT.
Hoochter port
Die hout marckt
Die halle
S. Seruais
FLV.
MAESE
TRAIECTVM
AD MOSAM.

1575 Braun & Hogenberg

Georg Braun (1541-1622) was een Duitse cartograaf uit Keulen. Hij maakte tussen 1572 en 1618 samen met Frans Hogenberg de *Civitates orbis terrarum*.

Frans Hogenberg (1535-1590) was een Brabantse cartograaf, tekenaar, schilder, graveur en uitgever. Hij tekende kaarten en maakte tekeningen voor uitgeverijen in Nederland, Duitsland en Engeland. Behalve. Hij overleed in Keulen.

De Civitates is een stedenatlas in zes delen. Ieder deel werd vaak herdrukt, het laat zien hoe populair de atlassen waren. Bij de stadsgezichten en plattegronden stonden korte beschrijvingen in het Latijn.

Maastricht staat in deel 2, De *Praecipuis, Totius Universi Urbibus, Liber Secundus*. De eerste uitgave daarvan was in 1575.

De kaarten werden in een metalen plaat (koper, ijzer) gegraveerd en daarmee werden afdrukken in zwarte inkt op wit papier gemaakt. Die werden met de hand met dunne verf ingekleurd. Vandaar dat er zoveel dezelfde kaarten zijn in verschillende uitvoeringen

Het is erg knap om zulke 'luchtfoto's' te maken. Men had immers geen enkele mogelijkheid om de hoogte in te gaan en van bovenaf de plattegrond te tekenen. Het betekende nauwkeurig meten: lengtes van straten, hoeken van hoeken, rondingen van bochten. En dan nauwkeurig construeren op schaal op papier. Als men dat nauwkeurig genoeg gedaan heeft, past het laatste stuk er precies in. Het vereist goed meetgereedschap en een scherp oog.

Hieronder zien we een fragment van een panorama van Braun en Hogenberg: Maastricht vanuit het oosten. Zo zijn mooi de contouren van de stad te zien; kerktoren en andere belangrijke gebouwen zijn genummerd; de namen zijn terug te vinden in een legenda.

MASTRIH
FORTEZZA IN FIANDRA
PRESA
DALL' ECC.mo S.r PRENCIPE DI PARMA
PER RE CATOLICO
MDLXXIX
ALLI XXVIIII DI GIVNIO
Canne Cento Romane
10 20 30 40 50 100
Marius Cartarus Inci. Romæ
Fortte
Forte
Forte
Borghognoni N. 5000
Fan. Spagnoli N. 3000
Ponte fato d' Barche
Vallon N. 3000
Vallon N. 3000
Seconda Bateria
Trinciere
Fan. Italiana N. 4000
Trinciere
Porta delle Croce
La Croce
Todeschi N. 14000
Vltima Bateria
Monte che superaua dentro
Porta di Tongre
Trinciere
Trinciere
Artiglieria
Colobrine
Cauallerìa Borghognoni N. 4000
Cauallerìa feraroli N. 2000
Venturieri
Pietro
MOSA
MOSA FV

1580 Mario Cartaro en Pierre Le Poivre

Mario Cartaro (1540-1620) was een Italiaanse graveur en tekenaar en hij verkocht drukwerk.

Kaart links is van 1580, de gebeurtenis van 1579. In dat jaar belegerde Alexander Farnese (de hertog van Parma) de stad door er een circumvallatielinie omheen te leggen, een ring van van forten en schansen verbonden door loopgraven, om de stad af te sluiten zodat bevoorrading niet meer mogelijk was. Zelfs de Maas was afgesloten met schipbruggen, we zien de situatie op de kaart. In de kaart staan legereenheden met aantallen soldaten. In totaal tienduizenden in slagorde met de lansen omhoog en vaandels daartussen. De stad wordt vanuit schansen hevig bestookt met kanonnen.

In de legenda staat MASTRIH FORTEZZA IN FIANDRA: Maastricht, fort in Vlaanderen. Helemaal onderaan de naam van de cartograaf: Marius Cartarus. De kaart heeft een zeer hoog vogelperspectief, we kijken vanuit de hoogte schuin naar beneden. Maar wie goed naar de stad kijkt, ziet dat die niet lijkt op Maastricht, maar eerder op een Italiaanse stad tegen een heuvel. De Onze Lieve Vrouwe, de Markt en het Vrijthof ontbreken en de kerken daar ook. De stadsmuren en poorten kloppen wel.

Ook bij de kaart van Le Poivre hieronder klopt er van de stad niet veel. Niet verwonderlijk, de cartografen werkten voor de belegeraars, niet voor de onbeduidende inwoners.

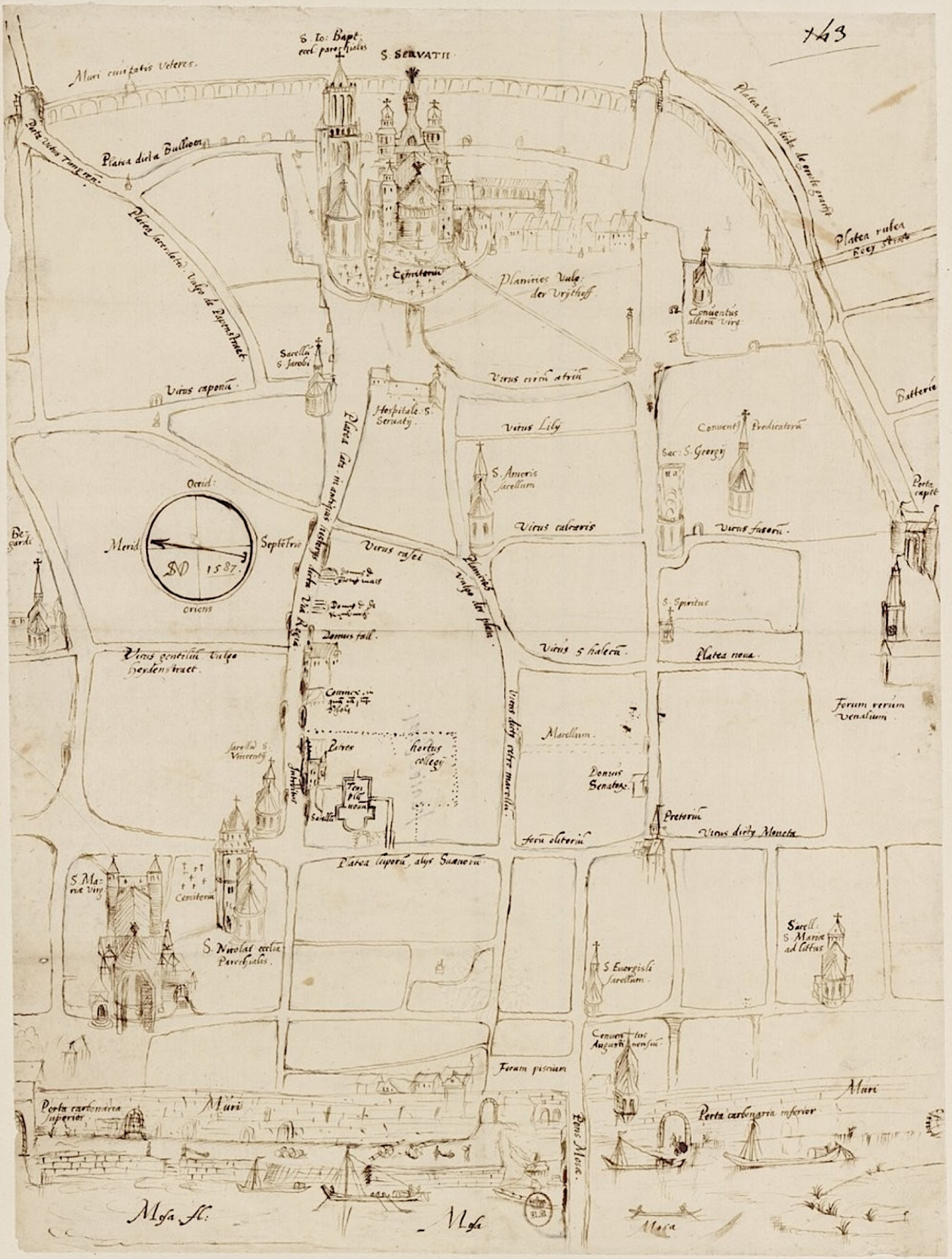

M134014 Maestricht. 1587 V.R.961.

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

1587 Simon de Bellomonte

Simon de Bellomonte (1526-1615) is vooral bekend als cartograaf, hij werkte voor Braun en Hogenberg. Geboren en overleden in Beaumont in Henegouwen, men noemde hem ook Simon de Beaumont. Hij heeft jaren in Maastricht gewoond en werkte voor de Sint-Servaaskerk. In de Maastrichtse buurt Randwyck is een straat naar hem genoemd.

Deze kaart is eigenlijk een schets van het stratenplan van een deel van de stad. Getekend in 1587, het origineel ligt in de Bibliothèque National de France in Parijs. Voor de oriëntatie: we zien een deel van de stad binnen de eerste omwalling. Onderaan de Maas, Mosa fl(uvius). Iets rechts van het midden de *Aw Brögk* die hier *Pons Mosa* heet.

Het is niet duidelijk of deze schets tot een plattegrond heeft geleid. De Bellomonte heeft van Maastricht ook een panorama gemaakt in vogelperspectief, zie hieronder. Maar dit is toch de manier waarop een cartograaf moet beginnen: al wandelend, metend en schetsend een beeld vormen van afstanden, hoeken en bochten. Uiteindelijk moet elke straatlengte kloppen.

© The Hebrew University of Jerusalem & The Jewish National & University Library

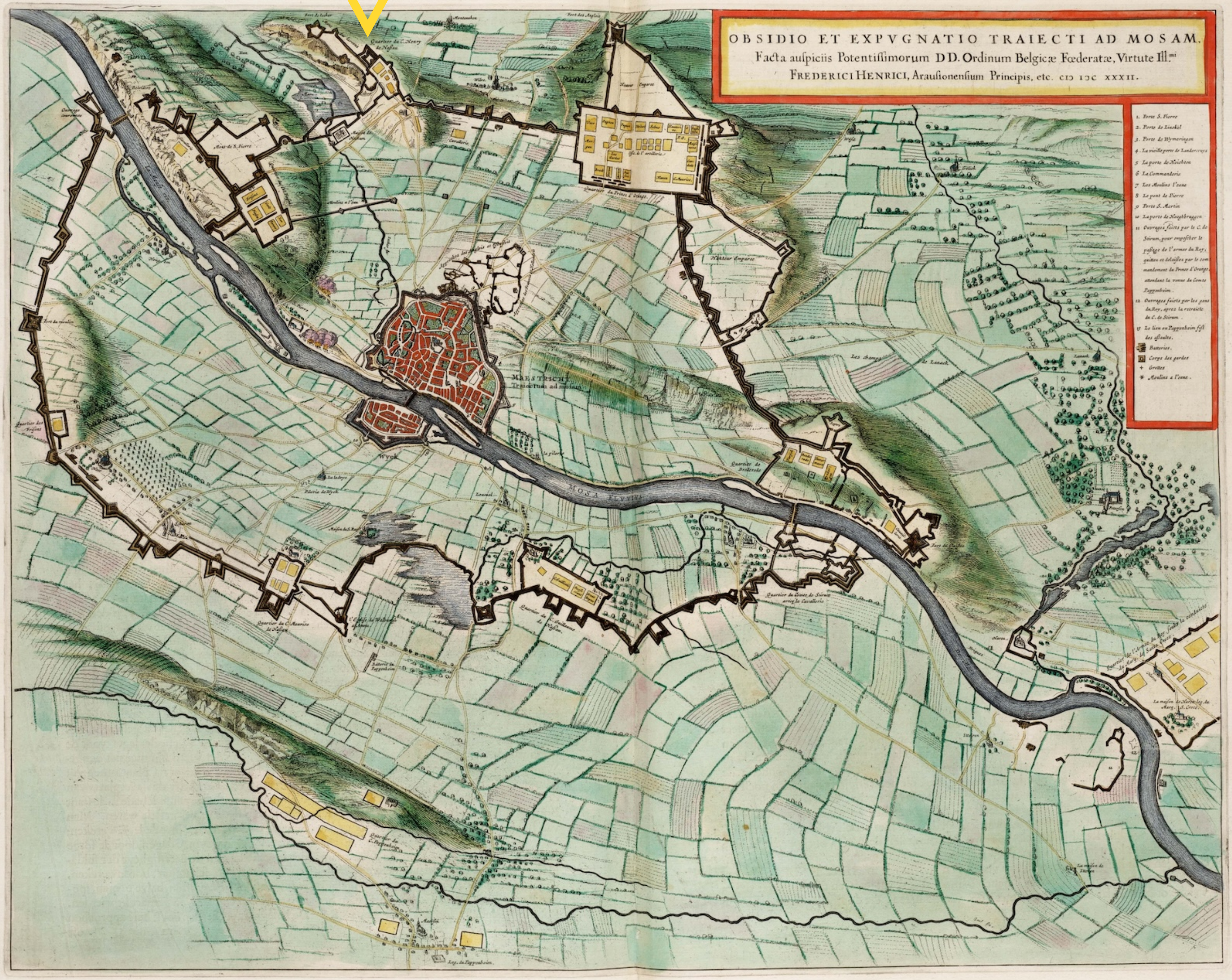
OBSIDIO ET EXPVGNATIO TRAIECTI AD MOSAM.
Facta auspiciis Potentissimorum DD. Ordinum Belgicæ Fœderatæ, Virtute Ill.mi
FREDERICI HENRICI, Arausionensium Principis, etc. CIↃ IↃC XXXII.
1. Porte S. Pierre
2. Porte de Linckel
3. Porte de Wymeringen
4. La vieille porte de Landercruys
5 La porte de Noichten
6 La Commanderie
7 Les Moulins l'eaue
8 Le pont de Pierre
9 Porte S. Martin
10 La porte de Hooghbruggen
11 Ouvrages faicts par le C. de Stirum, pour empescher le passage de l'armee du Roy, quittez et delaissez par le commandement du Prince d'Orange, attendant la venue du Comte Pappenheim.
12 Ouvrages faicts par les gens du Roy, apres la retraicte du C. de Stirum.
13 Le lieu ou Pappenheim fist des assaults.
Batteries.
Corps des gardes
Grottes
Moulins a l'eaue.
MAESTRICHT
Traiectum ad mosam
WYCK
MOSA FLUVIUS

1632 Fredrik Hendrik de Stedendwinger

We zien opnieuw een circumvallatielinie in een ruime boog om de stad. Deze is van Fredrik Hendrik die in 1632 de stad wilde veroveren op de Spanjaarden. Zijn hoofdkwartier was op de Dousberg, bovenaan in het midden. De linie had een binnenkant om te voorkomen dat men de stad kon verlaten en een buitenkant als verdediging tegen aanvallen van buitenaf. Men noemt dat een contravallatielinie. Aan de buitenkant zien we bastions en hoornwerken. Ook nu lagen er schipbruggen in de Maas. In de titel staat OBSIDIO ET EXPVGNATIO TRAIECTI AD MOSAM: Beleg en Verovering van Maastricht. In de legenda staan de stadspoorten, bruggen, grotten, molens en bossen. Hoogtes worden met donkerdere kleuren aangegeven.

Het beleg duurde van 9 juni tot 22 augustus. Men herinnerde zich de ellende van 1579 nog zo goed dat er onderhandelingen werden afgedwongen, de stad en het garnizoen capituleerden; Maastricht viel onder de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Katholieken en protestanten kregen gelijke rechten en de tweeherigheid, het condominium, bleef bestaan.

Bij de gele pijl op de foto rechtsboven is in het veld heel flauw een hoornwerk te zien in de vorm van een W. Op de onderste foto zien we het bij de gele pijl ingetekend. Op de kaart links zien we de plek in geheel. De satellietfoto werd gemaakt op het moment dat er nog nauwelijks iets groeide op de akker. Maar omdat de bodem onder het voormalige hoornwerk wat was ingeklonken en meer vocht vasthield, was de groei van het gewas daar al iets eerder begonnen. Een boodschap uit het verleden, luchtfoto-archeologie. De foto rechtsboven heb ik gemaakt met Apple Kaarten satellietweergave.

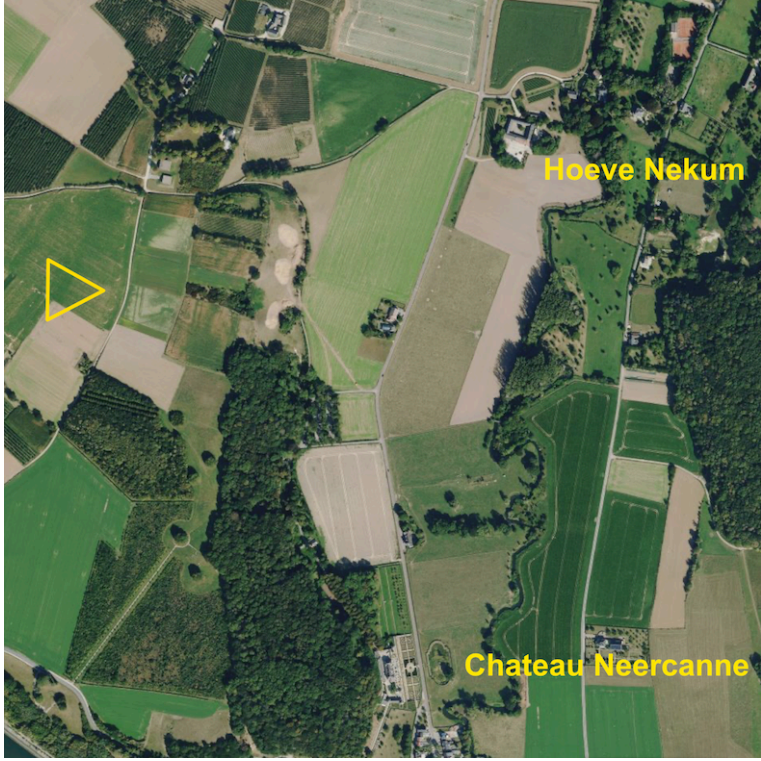

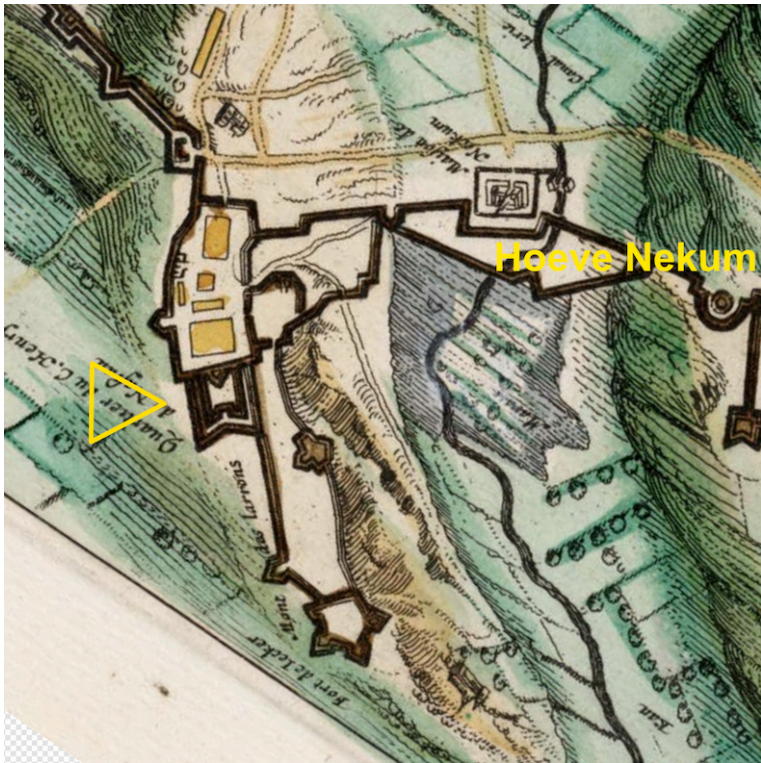

MAESTRICHT.
TRAIECTVM AD MOSAM.
DE MAES.
FLVVIVS.
MOSA
WIICK.
Grynde
Molens
St. Sarvaes
St. Marcus poort
Nieuwe poort
Lemmerplein poort
Tecker Riv.

1652 Blaeu

Willem Jansz. Blaeu (1571-1638) was cartograaf en hij maakte globes, wereldkaarten in de vorm van een bol. De kaart links maakt deel uit van een atlas waarin meer steden stonden: de *Theatrum Orbis Terrarum* (Tooneel der Wereld). Een lijvig boek met 159 kaarten. De atlas was was zo'n succes dat die lang na Blaeu's dood doorontwikkeld werd, '*met onvermoeiden yver*'. Het bedrijf werd overgenomen door Willems zoons Joan en Cornelis

In het Toneel der Steden staan kaarten en beschrijvingen, die van Maastricht staat hiernaast. Bij de pijl gaat het over '*Tweederley gebiedt*', de tweeherigheid: *Maeftricht ftaet onder twee Heeren:'t een deel befitten de Staten der vereenigde Nederlanden van wegen 't Hertogdom Brabant; en 't ander de Biffchop van Luyk, wiens deel, als Joan van Plaifance feght, eertijds van Graef Porus van Leuven aen S. Servaes, om dat hy hem van een vuylen ftanck en verrotting der neufe genefen had, te leen gegeven is, en offchoon daer na Biffchoplijke ftoel te Luyk, als ghy alreede verftaen hebt, overgevoert is, foo hebben de Biffchoppen evenwel de heerfchappy van dit deel der ftadt behouden: dies is hier nu tweederley gebiedt, en twee rechtbanken, fonder eenige merckelijcke fcheiding van uyterfte palen; foo dat fy, om yder fijen heer te kennen, de volgende gewoonte onderhouden, namelijck, datfe altijt...*
Ik heb het eind van de zin niet ontdekt.

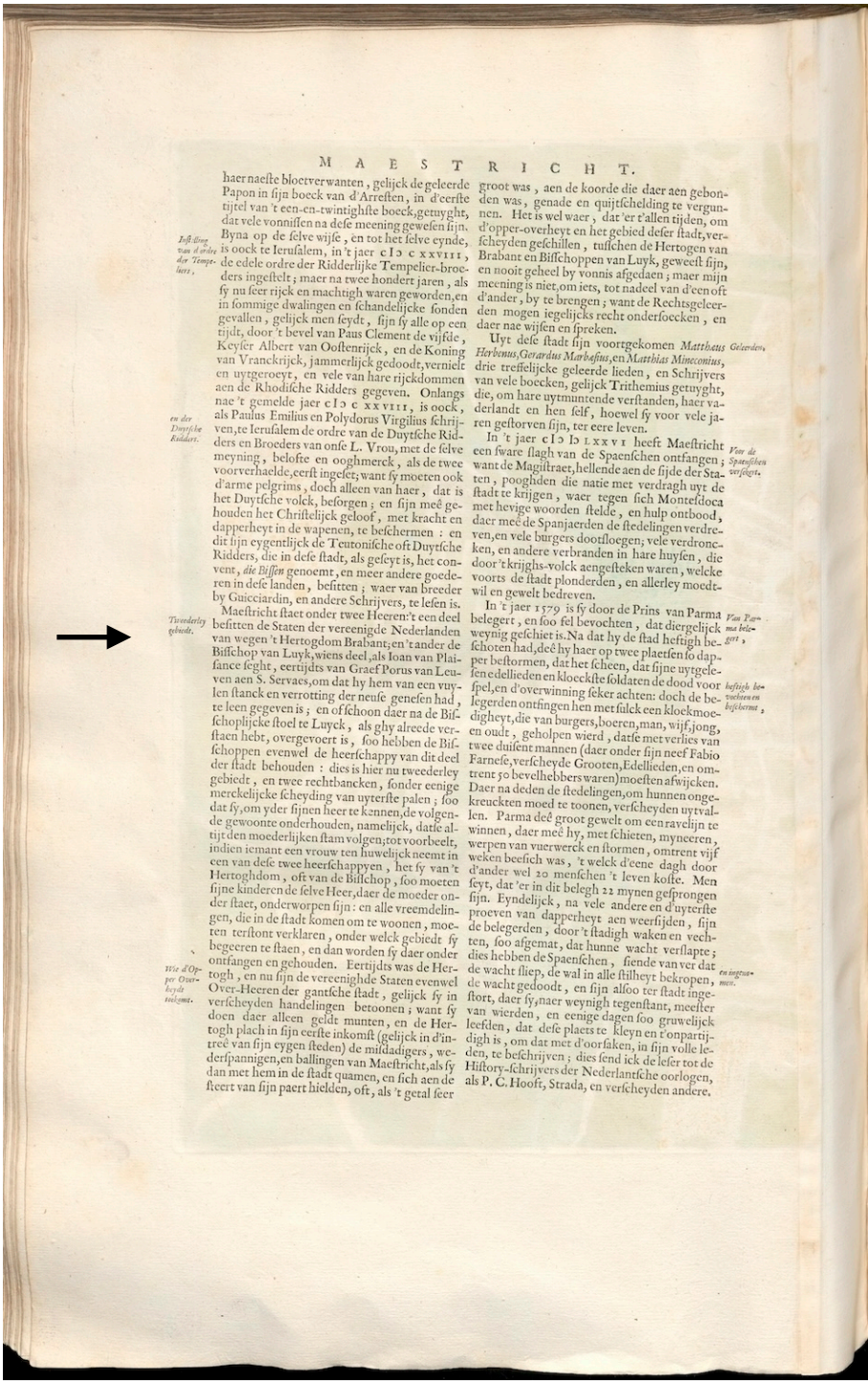

MAESTRICHT.

haer naefte bloetverwanten, gelijck de geleerde Papon in fijn boeck van d'Arreften, in d'eerfte tijtel van 't een-en-twintighfte boeck, getuyght, dat vele vonnifen na defe meening gewefen fijn. Byna op de felve wijfe, en tot het felve eynde, is oock te Ierufalem, in't jaer cIↃ cxxviii, de edele ordre der Ridderlijke Tempelier-broeders ingeftelt; maer na twee hondert jaren, als fy nu feer rijck en machtigh waren geworden, en in fommige dwalingen en fchandelijcke fonden gevallen, gelijck men feydt, fijn fy alle op een tijdt, door 't bevel van Paus Clement de vijfde, Keyfer Albert van Ooftenrijck, en de Koning van Vranckrijck, jammerlijck gedoodt, vernielt en uytgeroeyt, en vele van hare rijckdommen aen de Rhodifche Ridders gegeven. Onlangs nae 't gemelde jaer cIↃ cxxviii, is oock, als Paulus Emilius en Polydorus Virgilius fchrijven, te Ierufalem de ordre van de Duytfche Ridders en Broeders van onfe L. Vrou, met de felve meyning, belofte en ooghmerck, als de twee voorverhaelde, eerft ingefet; want fy moeten ook d'arme pelgrims, doch alleen van haer, dat is het Duytfche volck, beforgen; en fijn meê gehouden het Chriftelijck geloof, met kracht en dapperheyt in de wapenen, te befchermen: en dit fijn eygentlijck de Teutonifche oft Duytfche Ridders, die in defe ftadt, als gefeyt is, het convent, *die Biffen* genoemt, en meer andere goederen in defe landen, befitten; waer van breeder by Guicciardin, en andere Schrijvers, te lefen is.

Tweederley gebiedt.

Maeftricht ftaet onder twee Heeren: 't een deel befitten de Staten der vereenigde Nederlanden van wegen 't Hertogdom Brabant; en 't ander de Biffchop van Luyk, wiens deel, als Ioan van Plaifance feght, eertijdts van Graef Porus van Leuven aen S. Servaes, om dat hy hem van een vuylen ftanck en verrotting der neufe genefen had, te leen gegeven is; en offchoon daer na de Biffchoplijcke ftoel te Luyck, als ghy alreede verftaen hebt, overgevoert is, foo hebben de Biffchoppen evenwel de heerfchappy van dit deel der ftadt behouden: dies is hier nu tweederley gebiedt, en twee rechtbancken, fonder eenige merckelijcke fcheyding van uyterfte palen; foo dat fy, om yder fijnen heer te kennen, de volgende gewoonte onderhouden, namelijck, datfe altijt den moederlijken ftam volgen; tot voorbeelt, indien iemant een vrouw ten huwelijck neemt in een van defe twee heerfchappyen, het fy van't Hertogthdom, oft van de Biffchop, foo moeten fijne kinderen de felve Heer, daer de moeder onder ftaer, onderworpen fijn: en alle vreemdelingen, die in de ftadt komen om te woonen, moeten terftont verklaren, onder welck gebiedt fy begeeren te ftaen, en dan worden fy daer onder ontfangen en gehouden. Eertijdts was de Hertogh, en nu fijn de vereenighde Staten evenwel Over-Heeren der gantfche ftadt, gelijck fy in verfcheyden handelingen betoonen; want fy doen daer alleen geldt munten, en de Hertogh plach in fijn eerfte inkomft (gelijck in d'intreé van fijn eygen fteden) de middadigers, wederfpannigen, en ballingen van Maeftricht, als fy dan met hem in de ftadt quamen, en fich aen de fteert van fijn paert hielden, oft, als 't getal feer groot was, aen de koorde die daer aen gebonden was, genade en quijtfchelding te vergunnen. Het is wel waer, dat 'er t'allen tijden, om d'opper-overheyt en het gebied defer ftadt, verfcheyden geschillen, tusfchen de Hertogen van Brabant en Biffchoppen van Luyk, geweeft fijn, en nooit geheel by vonnis afgedaen; maer mijn meening is niet, om iets, tot nadeel van d'een oft d'ander, by te brengen; want de Rechtsgeleerden mogen iegelijcks recht onderfoecken, en daer nae wijfen en fpreken.

Ftftelling van d'ordre der Tempeliers,

en der Duytfche Ridders.

Wie d'Opper Overheyde toekomt.

Uyt defe ftadt fijn voortgekomen *Matthæus Herbenus, Gerardus Marhæfius*, en *Matthias Mineconius*, drie treffelijcke geleerde lieden, en Schrijvers van vele boecken, gelijck Trithemius getuyght, die, om hare uytmuntende verftanden, haer vaderlandt en hen felf, hoewel fy voor vele jaren geftorven fijn, ter eere leven.

Geleerden.

In 't jaer cIↃ lxxvi heeft Maeftricht een fware flagh van de Spaenfchen ontfangen; want de Magiftraet, hellende aen de fijde der Staten, pooghden die natie met verdragh uyt de ftadt te krijgen, waer tegen fich Montefdoca met hevige woorden ftelde, en hulp ontbood, daer meê de Spanjaerden de ftedelingen verdreven, en vele burgers dootfloegen; vele verdronken, en andere verbranden in hare huyfen, die door 't krijghs-volck aengefteken waren, welcke voorts de ftadt plonderden, en allerley moedtwil en gewelt bedreven.

Voor de Spanjaerden verfolgt.

In 't jaer 1579 is fy door de Prins van Parma belegert, en foo fel bevochten, dat diergelijck weynig geschiet is. Na dat hy de ftad heftigh beschoten had, deê hy haer op twee plaetfen fo dapper beftormen, dat het fcheen, dat fijne uytgelefen edellieden en kloockfte foldaten de dood voor fpel, en d'overwinning feker achten: doch de belegerden ontfingen hen met fulck een kloekmoedigheyt, die van burgers, boeren, man, wijf, jong, en oudt, geholpen wierd, datfe met verlies van twee duifent mannen (daer onder fijn neef Fabio Farnefe, verfcheyde Grooten, Edellieden, en omtrent 50 bevelhebbers waren) moeften afwijcken. Daer na deden de ftedelingen, om hunnen ongekreuckten moed te toonen, verfcheyden uytvallen. Parma deê groot gewelt om een ravelijn te winnen, daer meê hy, met fchieten, myneeren, werpen van vuerwerck en ftormen, omtrent vijf weken beefich was, 't welck d'eene dagh door d'ander wel 20 menfchen 't leven koftte. Men feyt, dat 'er in dit belegh 22 mynen gefprongen fijn. Eyndelijck, na vele andere en d'uyterfte proeven van dapperheyt aen weerfijden, fijn de belegerden, door 't ftadigh waken en vechten, foo afgemat, dat hunne wacht verflapte; dies hebben de Spaenfchen, fiende van ver dat de wacht fliep, de wal in alle ftilheyt bekropen, de wacht gedoodt, en fijn alfoo ter ftadt ingeftort, daer fy, naer weynigh tegenftant, meefter van wierden, en eenige dagen foo gruwelijck leefden, dat defe plaets te kleyn en t'onpartijdigh is, om dat met d'oorfaken, in fijn volle leden, te befchrijven; dies fend ick de lefer tot de Hiftory-fchrijvers der Nederlantfche oorlogen, als P. C. Hooft, Strada, en verfcheyden andere.

Van Parma belegert,

heftigh beschoten en beftormt,

en ingenomen.

Museum Bodellianum
Port. 48 N. 111

ACAD. LUGD. BAT. BIBL.

1673 John Scott

1672 was het Rampjaar, de Republiek werd van alle kanten aangevallen. Ook door Lodewijk XIV die toen tot ver in het noorden kwam. Op de terugweg besloot hij Maastricht aan te vallen. De belegering duurde 17 dagen, toen werd de stad ingenomen.

De belegering was tot in de puntjes voorbereid, zo laat deze tekening zien. Die is gemaakt door kapitein John Scott, roemruchte cartograaf van de Engelse koning Karel II. We zien twee ringen rond de stad. De binnenste is de circumvallatielinie en de buitenste de contravallatielinie. En ook weer verschillende schipbruggen. Tegen de buitenlinie aan zitten de Franse troepen, hun kampen zijn met gekleurde vlakjes aangegeven en vermeld zijn de legereenheden.

Linksboven, rondom Wilre (Wolder), ligt het *Quartier du Roy*, de reusachtige tent in het kamp van koning Lodewijk. Daar ligt ook het kamp van *les Musquetaires*, de Musketiers. Links zien we op de Sint-Pietersberg twee schansen vanwaar batterijen kanonnen de stad bestoken. En we zien de loopgraven die zigzaggewijs naar de stad lopen.

In de legenda linksonder staat vermeld dat bij E (in de buurt van de Tongerse Poort en de loopgraven) *the Place where Monsieur Artinian was Kiled*, de plaats waar d'Artagnan sneuvelde.

Rechtsonder, in gekleurde blokjes, de schaal:
Eschelle de quatre cens vings Thoises Francoises
A Scale of halfe an English Mille
Zynde 210 Rynland Rooden.
(210 Rijnlandse roeden is ruim 791 meter).

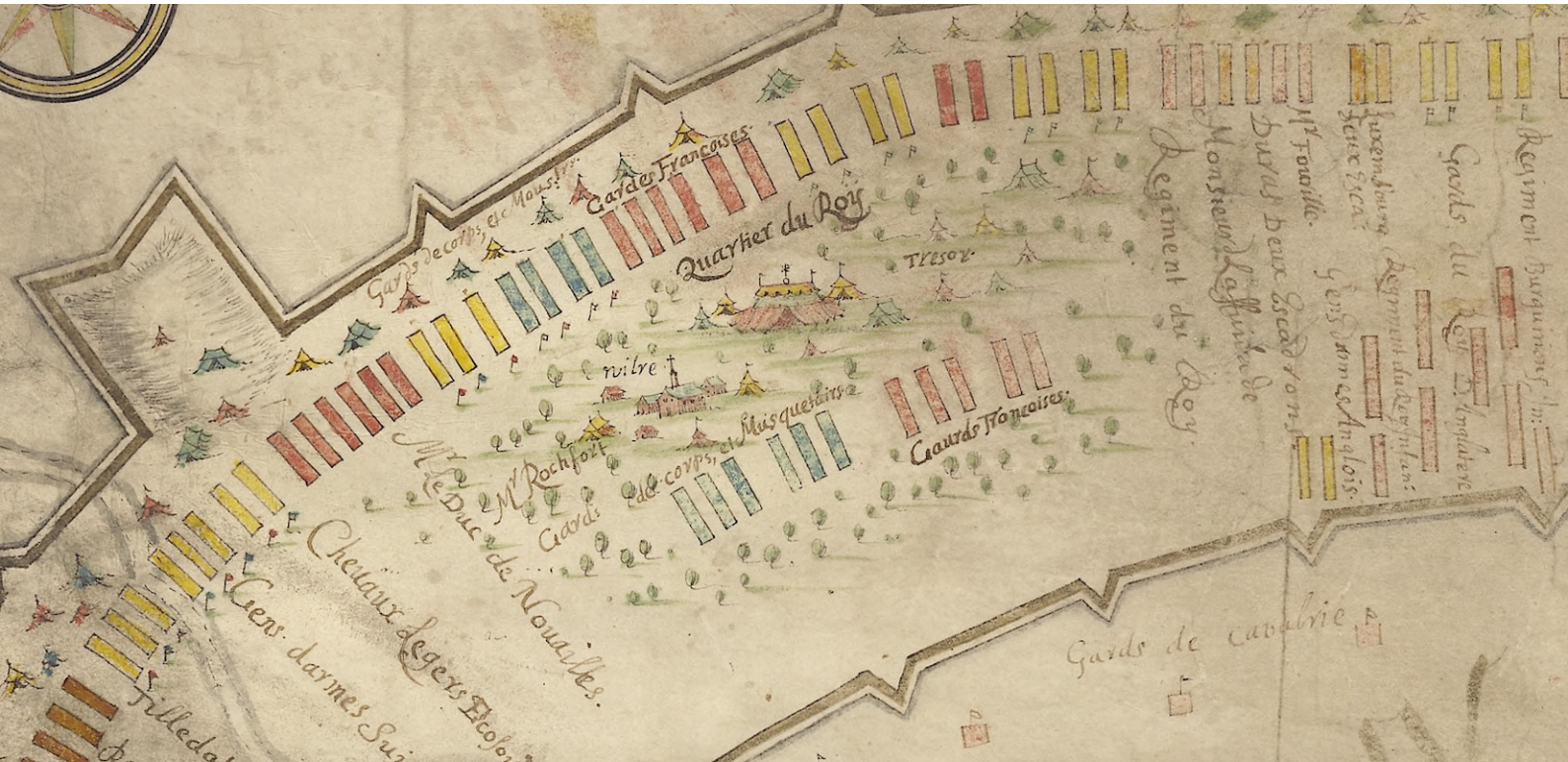

PLAN
of the CAMP of
the ARMY of the
ALLIES,
commanded by MONS.R
D'AUVERQUERQUE, and
the manner in which it was
drawn up in Battle,
when the Army of the
TWO CROWNS
advanced to
ATTACK IT
May 14.th
1703.
J. Basire Sculp.
Scale of half a League
Kessel
Kumpedt
Gelich
Meeren
Bretten
Maison Montagne
Le Drisberg
Fontaine
Riv. Gras
Kaubergh
Laverahe
Petersom
Fort
MAESTRICHT
Wyck
Beek
Riv. Maes
Smeermaes
Hogter
Menesterie
Chagera
Itteren

1703 Jan van Call (II)

In 1703 was het weer raak: legers in de buurt van de stad wegens de Spaanse successie-oorlog. We zien twee versies van dezelfde kaart. Ze zijn van Jan van Call (II), de zoon van Jan van Call. Deze Jan maakte het werk van zijn vader af. Op de nogal bontgekleurde linkerversie is een fraaie cartouche met tekst in het Engels. De kaart hieronder is in het Frans. We zien de Nederlandse Leeuw die met wapens de Franse haan bedreigt. De zeven pijlen in zijn klauw stellen de Zeven Provinciën voor. Ook heeft deze kaart een legenda in het Frans in de cartouche en in Nederlands aan de rechterkant.

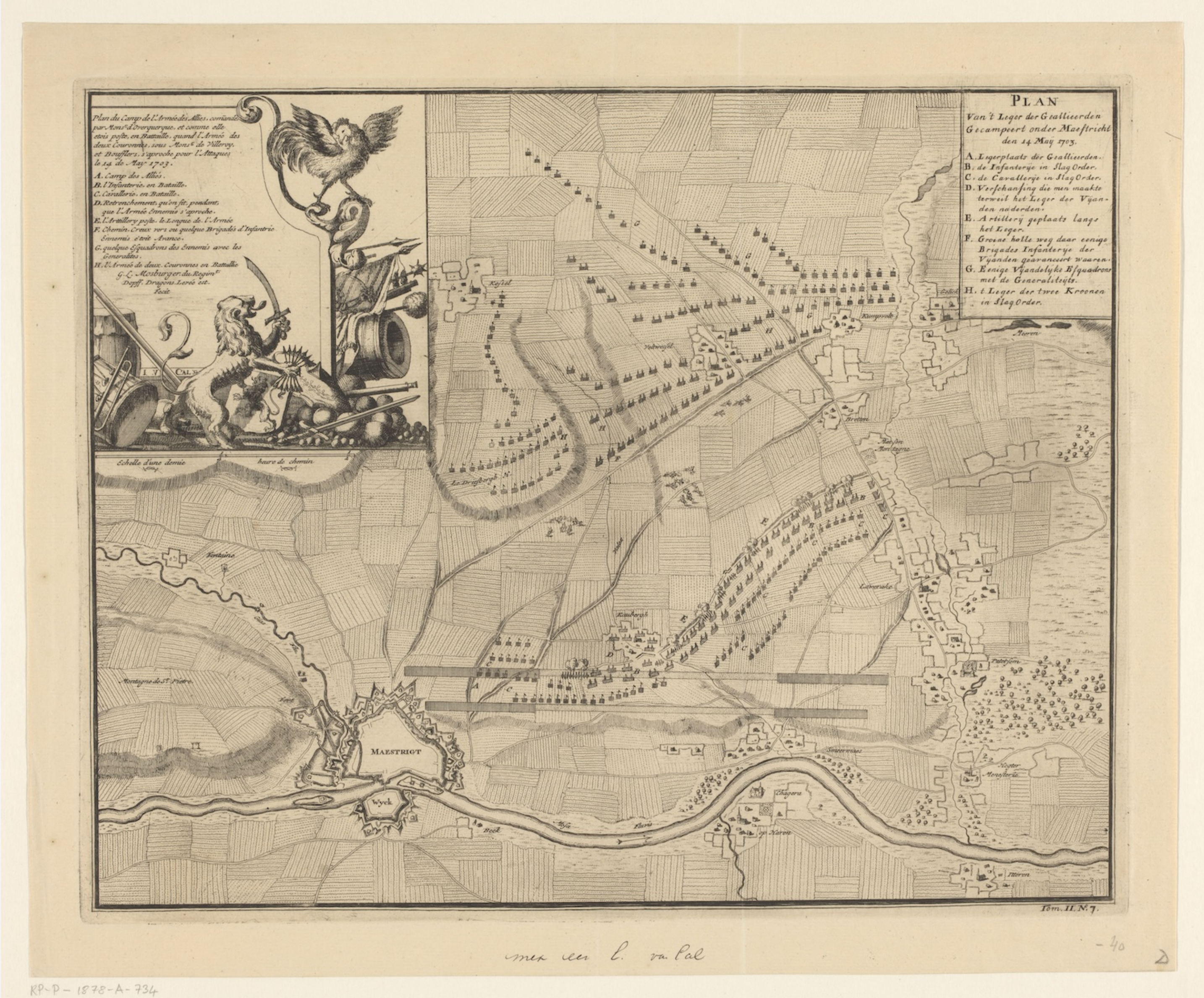

Bronvermelding

Titelpagina
https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=146088770

1575 Braun en Hogenberg
https://datnarrenschip.s3.amazonaws.com/9439.jpg
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Frans_Hogenberg,_Traiectum_ad_Mosam_(FL167448711_2370135)_-_cropped.jpg

1579 Mario Cartaro en Pierre Le Poivre
https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:16th-century_maps_of_Maastricht#/media/File:Wolf-Dietrich-Klebeband_Städtebilder_G_034_III.jpg
https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=118470698

1587 Simon de Bellomonte
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sketch_of_Maastricht_(S_de_Bellomonte,_1587).jpg
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:1581braun_hogenberg_II_21_b.jpg

1632 Fredrik Hendrik de Stedendwinger
https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=4998387

1652 Blaeu
https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=4998387
https://objects.library.uu.nl/reader/index.php?obj=1874-237713&lan=en#page//52/21/31/52213138426633615601451169782851892476.jpg/mode/1up
pagina 437

1673 John Scott
Universiteitsbibliotheek Leiden,
http://hdl.handle.net/1887.1/item:3295859

1703 Jan van Call (II)
https://www.ppsimons.nl/stamboom/Maastrichtslag1703a.htm
https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1878-A-734

Maastricht in Beeld kortweg MiB

MiB is een fotomagazine voor liefhebbers van de stad Maastricht. De opzet is simpel: interessante onderwerpen, behoorlijke foto's, korte stukken tekst met wat uitleg en achtergronden en een nette layout.

Dit magazine is gratis en komt uit de Boekenkast van Peter Scheele:
https://pjscheele.nl

Ik wens u veel kijk- en leesplezier.

Peter Scheele

Colofon
Camera: Panasonic Lumix LX100, Make II
Bewerking: Adobe Lightroom Classic 13.2
Opmaak: Apple Pages 14.0
Font: Odile Light van Kontour
Foto's, tekst en opmaak: Peter Scheele